

Indexatie in zicht?

Al vele jaren wachten gepensioneerden met smart op verhoging van het pensioen. En elk jaar volgde weer een teleurstelling. Nadat het pensioenakkoord vorig jaar werd goedgekeurd leken de vooruitzichten gunstiger te worden. Dit jaar zijn daar nog voorspoedige ontwikkelingen op de financiële markten bijgekomen. Gaat het er nu van komen en stelt het wel wat voor?

Perspectief

Als voormalige werknemers van "Elsevier Ondernemingen" hebben wij al meer dan een decennium te maken met het uitblijven van indexatie van de pensioenen. In de tijd van SPEO maakten we zelfs kortingen mee. De situatie voor volgend jaar lijkt voor het eerst weer perspectief te bieden. Dit jaar zijn de dekkingsgraden van Pensioenfondsen PGB namelijk stelselmatig aan het stijgen. Zodanig dat menig gepensioneerde verwachtingsvol kijkt naar 31 december. De beleidsdekkingsgraad op die dag is cruciaal voor de beslissing over wel of niet indexeren in 2022. Op het moment van schrijven zijn de dekkingsgraden van november en december nog niet bekend – die volgen ongeveer twee weken na het einde van de maand. Maar een voorzichtige extrapolatie van voorgaande data leert dat de beleidsdekkingsgraad (het gemiddelde over de voorgaande 12 maanden) op 111% zou kunnen uitkomen. Zie de rode onderbroken lijn in de grafiek.

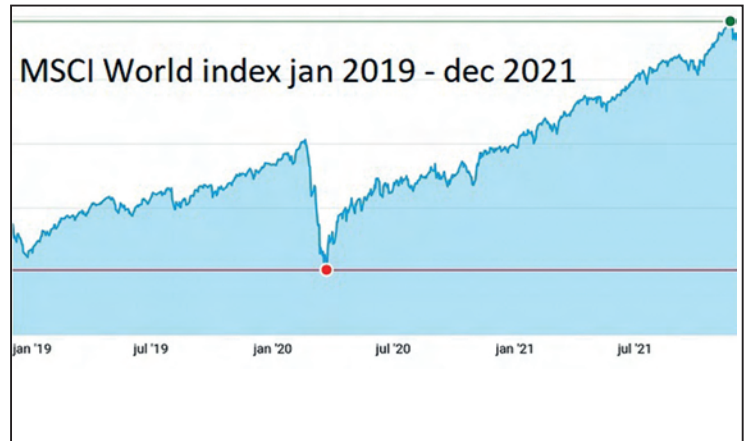
Recordhoogten

Twee factoren spelen een rol bij de verbeterde dekkingsgraad: de gestegen rente en de gestegen beurskoersen. Als de rente stijgt, is dat slecht voor de grote portefeuille staats- en bedrijfsleningen, want de koersen daarvan dalen dan. Maar het effect op de dekkingsgraad is juist heel positief, de rekenrente gaat immers ook omhoog. Per saldo zijn pensioenfondsen veel beter af met een ho-

gere rente. De andere factor, hogere koersen, bepaalt de waarde van de aandelenportefeuille. Sinds voorjaar 2020 zijn diverse keren beursrecords gesneuveld, zoals te zien is in een grafiek van de wereldwijde MSCI beursindex. Deze stijging kan niet zo door blijven gaan, dus laten we hopen dat we deze maand nog even geen omslag zien.

Verhoging houdt niet over

Bij de mogelijke verhoging van ons pensioen past een voorbehoud. Indexatie begint volgens de huidige regels bij een dekkingsgraad van 110% en is pas volledig bij ongeveer 123%. Dus bij 111% komt er maar een 13de van de bij PGB gebruikelijke 2% bij, ofwel 0,15%. De hoop is wel, dat PGB gebruik gaat maken van de nieuwe mogelijkheid om al bij 105% te beginnen met indexeren. De PvdA heeft daar vorige maand een voorstel voor ingediend en de nieuwe staatssecretaris van Sociale Zaken **Dennis Wiersma** (VVD, zie foto) heeft toegezegd dat over te nemen. Niet alleen begreep hij de noodzaak tot indexeren maar hij moest eigenlijk wel, anders zou de PvdA haar steun aan het pensioenakkoord intrekken. Het voorstel gaat onder bepaalde voorwaarden onderdeel uitmaken van de wetgeving voor het nieuwe pensioenstelsel. Die wordt komend voorjaar in de Tweede Kamer behandeld. Als PGB daar op vooruitloopt zouden we een 13de van 6%, ofwel bijna een half procent stijging tegemoet kunnen zien. Maar ook dat houdt niet over.

Gierende inflatie

Het ziet er namelijk naar uit dat we in een periode van hoge inflatie terecht zijn gekomen. Jarenlang heeft de ECB (Europese Centrale Bank) zonder succes met een beleid van lage en zelfs negatieve rente geprobeerd de inflatie omhoog te krijgen. Door allerlei oorzaken, zoals duurdere grondstoffen (met name kolen, olie en aardgas), haperende aanvoerlijnen, en een krappe arbeidsmarkt met daardoor oplopende looneisen, is de

te verhogen. Daarvoor worden door voorzitter Jochem Dijkmeester drie redenen aangehaald: de premie is al heel hoog - dit jaar met 4% gestegen naar 28%; het nieuwe pensioenstelsel is in zicht, waarin geen toezeggingen over de hoogte van het pensioen meer worden gedaan zodat de premie niet meer te laag kan zijn; en door een premieverhoging zou de kans op versoering van de pensioenregeling door de aangesloten werkgevers aanzienlijk toenemen.

Bijdrage werkgever kansloos

Een op zich valide argument, waar ook onze ex-voorzitter Henk van der Rijst altijd op heeft gehamerd, is dat Elsevier als werkgever jarenlang heeft kunnen profiteren van goede beursjaren waardoor er zelfs premievakanties mogelijk waren. Maar voor een bijdrage van onze voormalige werkgever zijn de kansen in feite verkeken. Elsevier heeft bij de overgang van SPEO naar PGB een miljoenenbedrag bijgestort en is sindsdien nergens meer toe verplicht.

Geen smeerolie meer

Er is ook kritiek op het verlagen van de indexatiedrempel naar 105%. Economen Sweder van Wijnbergen en Roel Beetsma noemden het in NRC onverantwoord en "een greep in de kas door ouderen". Collega Mathijs Bouman noemt het bij uitstek een voorbeeld van gemorrel aan de regels die je in ook het nieuwe pensioenstelsel kunt verwachten. Koersen kunnen namelijk ook dalen, en dan komt korting in beeld. Als puntje bij paaltje komt, zal men dat toch weer willen voorkomen. Bovendien moet de lagere drempel ergens van betaald worden. Zo wordt alle smeerolie die nodig is om het nieuwe stelsel in te voeren bij voorbaat opgesoupeerd. Van de ruimte om in het bijzonder de kosten van het invaren van oude rechten in het nieuwe systeem te compenseren blijft zo bitter weinig over.

inflatie nu naar in tijden niet geziene hoogten gestegen. Afgelopen maand maar liefst 5,6% in Nederland. Mevrouw Lagarde van de ECB blijft zeggen dat dit een tijdelijk fenomeen is, en zij is niet de enige. Maar nog steeds lijkt de wens daarbij de vader van de gedachte [zie p. 3 van de Nieuwsbrief van juli, red.]. Mocht de inflatie volgend jaar doorzetten dan wordt een beperkte indexatie een druppel op een gloeiende plaat. Een schrale troost is dan de AOW, die wel met de kosten van levensonderhoud meebeweegt.

Kan de premie niet omhoog?

Na raadpleging van het Verantwoordingsorgaan heeft het bestuur van PGB besloten de premie voor werkgevers en werknemers in 2022 niet

